

Slovesko. 5. Protest zoper sleparstva na Koroškem. Koroška južno Drave pripadaj Jugoslaviji. Vlada delaj na to. 6. Vlada naj bolje skrbi za obmejne kraje. 7. Zoper žide. 8. Za hitro napravo železnice preko Slov. gorja.

Sv. Antona v Slov. goricah. Volilni shod zadnje nedelje po večernicah je prenapolnil vse prostore v župnišču. V srca je segala beseda kandidata Roškarja. Prelepo je povdarjal pomen krščanstva v naših dneh in opisal srečo, ki nas čaka v naši Jugoslaviji, če si jo hočemo priboriti z dobrimi volivci. Kmetiška zveza pri nas stoji kot en mož za Roškarjem in za našimi kandidati. 28. november mora biti dan sijajne zmage načel in kandidatov Slov. kmetiške zveze. Župnik Gomilšek se razloži, kako agitiramo za našo zmago. Resolucije so bile iste sprejete kot pri Sv. Benediktu.

Sv. Urban pri Ptujju. Volilni shod Slov. kmetiške zveze, ki se je vršil dne 1. t. m. po rani maži, je stal v znamenju živinske surovosti samostojnih kmetov Simoničevega kalibra. Shod se je imel vršiti v prostorih Klemenčičeve gostilne; mahoma je bila nabita gostilna in se je udeležilo zborovanja precejšnje število samostojnežev. Ko je govornik iz Maribora, ekonom Golob, otvoril shod in predlagal posestnika Ceha predsednikom, so zagnali samostojni suroveži, katerim je načeloval general, harmonika-fabrikant in „kmet“ Simonič, tako huronsko vpitje, da je bilo vsako zborovanje onemogočeno. Simonič v divji in nad vse surovi obliki je predlagal protipostavno samostojnega Koglerja predsednikom, ki se je skliceval na hrupno izvolitev ter zavzel z nerodnimi besedami svoje mesto. Ker je bil shod v gostilni onemogočen, smo se zbrali, okoli 150 po številu, v veži župnišča, kjer nam je govornik v daljšem govoru razvolmačil naš program. Naši pristaši so se brezizjemno zgražali nad surovim in živinskim postopanjem samostojnežev; s svojim nastopom so si samostojneži od bili marsikaterega pristaša. Naše vrste so sklenjene bolj kot nekdanj in bomo na dan 28. nov. sijajno pobili samostojnega zmaja z našo volilno zmago, ki bo ustavila obenem tudi Simoničeve mite, katere dobiva od Samostojne lažistranke. — Shod KZ je dokazal surovost samostojnih in pametno vedenje naših pristašev. Bog živi naše pristaše pri Sv. Urbanu.

Jirsovc. Tu se je vršil v nedeljo, dne 24. t. m. sestanek somišljenikov KZ, ki so si ob tej priliki ustanovili svoj krajevni odbor. Zborovanje se je vršilo v hiši uglednega našega pristaša, posestnika Janeza Kurboš, na Gomilah. Načelnik krajevnega odbora KZ za Vurberg, g. Janez Rašl, nam je obrazložil pomen organizacije ter obširno orisal program naše stranke. Navzoči samostojneži niso motili v nobenem oziru. Sestavil se je sledeči odbor: načelnik Janez Kurboš, posest.; podnačelnik, Bračič Janez; tajnik Tomažič Ignac, posest.; odborniki: Krojzl Leopold, Janez Bežjak, župan, Ceh Alojzij, Rojko Matija, Kurboš Franc, Cizerli Martin, Preložnik Jožef, Furbas Franc in Pivec Janez. — Naši vrli možje so s tem pokazali svojo odločnost, ki ne bo nikdar dopustila, da bi se v Jirsovcih šopirila advokatska in liberalna Samostojna. Bog živi naše vrle Jirsovcane!

Kapela pri Radencih. Naš kandidat Franjo Žebot se nam je predstavil dne 1. novembra na zborovanju Kmetiške zveze. Razvijal je v poljudni besedi program naše stranke. Prav posebno smo odobraval njegova izvajanja glede samouprave Slovenije. Med nami ga ni človeka, ki bi se ne navduševal za to, da dobimo Slovenijo to, kar nam gre. Le samostojni in demokrati, kakor sta uskoka Zemljč iz Radene in Nemeč iz St. Jurja so navdušeni za popolno gospodstvo iz Beograda. Našemu lepemu shodu je predsedoval ugleden posestnik Divjak. Ob koncu so nas posetili tudi nekateri gospodje samostojneži. A bili so lepo mirni. Zborovalec so izrekli popolno za upanje naši krščanski stranki — Kmetiški zvezi. Vsi bomo delovali za njeno zmago.

Ljutomer. SKZ je zborovala dne 31. oktobra po prvem cerkvenem opravilu pri nas. Velika tednjadnica je bila nabito polna zavednih mož in mladencev. Shodu je predsedoval predsednik krajevnega KZ, ugleden tržan g. Jakob Dajh. Prvi je dobil besedo kandidat za ustavotvorno skupščino Fr. Žabot iz Maribora, ki je v obširnem govoru razvijal program SKZ in nam je povedal v živi besedi, kako razlikujemo dobre stranke od slabih. Za njim so še govorili bivši deželni poslanec dekan g. Ozmeč, posestnika Lipovec in Novak. Z viharnim odobravanjem so sledili mnogobrojni zborovalci izvajanjem govornikov in so sprejeli te-1 resolucije: 1. Zahtevamo samoupravo Slovenije, 2. izrekamo zaupnico K. Z. in dr. Korošcu, 3. zahtevamo, da se uvede davež na vojne dobičke, a kmeta in druge sloje se naj razbremenijo.

Ivajnci pri Radgoni. Naš kandidat F. Žebot je priredil dne 31. oktobra v naši vasi volilni shod, katerega smo se udeležili vsi vaščani in tudi sosedi. Govor, v katerem nam je razvil program K. Z., smo vsi odobraval, celo taki, ki so bili do sedaj na nasprotni strani. Posebno navdušenje so vzpodbudila govornikova izvajanja, ko nam je omenjal, da K. Z. zahteva, da moramo Slovenci dobiti svojo lazno deželno samoupravo. Govoril je na shodu tudi g. Zerebič. Predsedoval je shodu načelnik okrajnega zveza, odličen naš voditelj Trstenjak. Živijo Kmetiška zveza!

V Prekmurju je bil v nedeljo, 31. oktobra v Murški Soboti shod Kmetiške zveze, ki je bil vključ v neprikladnemu prostoru in neprimernemu času dobro biskan. Govorila sta dr. Hohnjec in Ljud. Pintarič. Popoldne je bil prav dobro obiskan shod v Bogojini, kjer so govorili dr. Hohnjec, Božidar

Sever in domači g. župnik Baša. Na praznik Vseh svetnikov je bil shod v Tišini. Ogromno število ljudi je z zanimanjem sledilo in splošno pritrjevalo govornikom: dr. Hohnjecu in Ljud. Pintariču.

Navodila.

Kako se vrše shodi in sestanki?

Pod § 4. shodnega zakona so shodi volilcev od dne razpisa volitev, kjer se ima govoriti z ozirom na volitve — če niso pod milim nebom — popolnoma prosti. Ti shodi ne spadajo med določbe shodnega zakona. Za take shode na primer ne velja, da prihajajo nanje odposlanci političnega oblastva, ki jih tudi razpustiti ali sicer ovirati ne morejo.

Shod se lahko skliče: 1. kot javen in vsakomur pristopen, 2. kot javen, a omejen na somišljenike ene stranke, na člane kake organizacije, 3. kot omejen le na vabljenе goste.

Od sklicatelja zavisi, če hoče, da se voli predsedstvo. Sklicatelj določi reditelje. On daje ukaze glede reda na zborovanju, če pa se je volil predsednik, jih daje ta. Kdor se upre sklicatelju, predsedniku ali reditelju, zagreši prestopke, za katerega ga glavarstvo kaznuje z globo do 200 kron.

Kdor se neupravičeno udeleži zborovanja, ki je omejeno na vabljenе ali na določeno skupino volilcev in ga vključ pozivu ne zapusti, se kaznuje z globo do 200 kron.

Kdor pa prepreči zborovanje volilcev (bodisi javno ali ne), s tem, da vanj vdere da izrine navzoče ali da se silo upira formalnim ukazom rediteljev, n. pr. da ima iti ven, se kaznuje od sodnije z zapornom od enega tedna do treh mesecev. Če pa se je to zgodilo po dogovoru več oseb, ga zadene strog zapor do šestih mesecev.

Deželna vlada je glede shodov odredila tole:

Shodi volilcev, ki se vrše samo zaradi dogovorov za volitve v ustavotvorno skupščino, se smejo prirejati brez predhodne prijave pri pristojnem političnem oblastvu, ako se ne vrše pod milim nebom.

Domača politika.

Uboga Slovenija!

(Kmetiški dopis iz Slovenskih goric.)

Ko sem čital v listih izjavo liberalnih oziroma samostojnih zaupnikov na shodu JDS v Celju, „da ne rabimo avtonomije Slovenije, ampak da zahtevamo pokrajinsko samoupravo z lastnim središčem za štajersko volilno okrožje“, mi je solza žalosti kanila z očesa, ker sem spoznal, da je naša nasprotna stranka izgubila ves čut za narodno edinstvo Slovencev. Star pregovor pravi: „Kdor je slab gospodar v lastni hiši, ne more biti dober sosed svojim sosedom.“ Slovenec, ki trga svojo lastno zemljo na kose, ne more imeti moči, da bi združevalno vplival na naš troimenski narod. Izgubili smo Primorsko, ostalo še nam je Prekmurje; izgubili smo Koroško, ostal še nam je blejski kot, Gorenjsko, in namesto da bi se sedaj gledali in delali z vso močjo, da bi si zacelili rane in zbirali novih moči za osvoboditev izgubljenih udov, si hočemo še razkosati ostalo telo. Srca Slovenije, Kranjsko z Ljubljano, naj bo del za se, Stajersko s Prekmurjem, naj se priklopi — Varaždinu! Liberalci pišejo: „Poudarja se, da je tudi v Medžimurju in okolici Varaždina močna struja za pridružitve k „podravske pokrajini.“ To sicer radi verjamemo, a proti pridružitvi odločno protestiramo, ker je izključeno, da bi se varaždinsko okrožje z Medžimurjem priključilo Mariboru ali Celju, ampak nasprotno. In tedaj bi pri nas zavladale zagorske razmere! Uboga Slovenija kam ploveš? Tebe, najlepšo hčerko matere Jugoslavije, hoče razgrajati in prodati lastni brat — verižnik, za skledo leče politične premoči. Zato je nasprotna stranka sprožila to misel in pri tem nesrečnem, razdiralnem delu je podpirajo vsi samostojni liberalci, nemčurji in stari avstrijski petolizci, verižniki, mešetarji in vojni dobičkarji.

Dolgo časa sem bil nasprotnik plemenske avtonomije in zagovornik centralizma, danes pa, ko sem spoznal, da je idealni centralizem celo našim inteligentnim krogom samo krinka za njih sebičnost, sem postal drugega mnenja. Prišel sem do prepričanja, da se moramo mi kmetje in vsi dobromislci Slovenije združiti in zjediniti na geslo: Slovenijo — Slovencem! Zgraditi si hočemo svojo hišo, ali skopati svoj grob. Stanovati hočemo pod eno streho, ali leči v eno slovensko jama. Nikdar pa ne bomo pripustili, da bi bledele naše kosti po raztresenih grobovih kranjske ali podravske pokrajine.

Toda na smrt se Slovenci ne mislimo danes. To misel prepustimo našim liberalnim samostojnežem, ki hočejo razbiti domovino. Mi moramo zmagati in veselje nas bo, če bo tudi zmagal srbski in hrvaški kmet, ter si postavil „svojo kučo“ brez liberalnih razdiralcev in samostojnih kimovcev. Najprej se mora vsak zase otresti teh ljudskih pijavk, potem bo šele zavladal mir in bratska ljubezen pod jugoslovansko streho. Mi Slovenci se dobro zavedamo, da s to idejo ne slabimo narodnega jedinstva države, ampak nasprotno — da jo krepimo in jačimo. Kakor ima v nemški državi Bavarec prostor poleg Prusa in Saksonec, tako bodo tudi v Jugoslaviji imeli prostor Srbi, Hrvati in Slovenci. Naš prevzvišeni kralj naj vlada Srbe, Hrvate in Slovence — sovražniki države pa naj poznajo samo — jugoslovansko pest. In da dosežemo to edinstvo in to moč, je treba najprej, da vrže-

mo pri sedanjih volitvah vse liberalce in samostojne kimovce, ki rušijo pod krinko centralizma naše jugoslovanske narodne moči. Na delo za premišlo domovino!

Samostojni in socialistični bratci glede svojih uniformiranih voditeljev. Socialistično kmetiško glasilo „Ljudski glas“ od 20. oktobra umiva v dopisu iz Celja samostojno zborovanje v Celju, kjer so se pogovarjali samostojni kolovodje o bodočih kandidatih za volitve. „Ljudski glas“ pravi: „Opazili smo, da vodi to zvezo (samostojnih) advokatska klika in da je celo minister za socialno politiko (liberalni advokat dr. Kukovec) počakal na izid te konference (samostojnih).“ To prodajalcu šnopsa Droleniku so namreč bili ekselencija (dr. Kukovec) precej priporočeni kmetom... Ker pa le ni bilo pravega soglasja na tej konferenci (samostojnih), so določili samostojni v Celju samo tri kandidate in sicer: potovalnega učitelja Goričana, kmeta Jeseneka iz Dramelj in trgovca z žganjem g. Drolenika. Nato je potolažil navzoče tajnik samostojnežev bivši avstrijski stotnik Sancin, češ, druge kandidate dodamo že sami. Mi se kmetom le čudimo! Saj bi vendar samostojneži poznali avstrijske oficirje, kako so njih in njihove sinove vodili za nos in jih poganjali v strelske jarke. Zato bi vendar smeli od njih pričakovati, da bi sedaj pognali k vragu te slabe vodnike, sicer se imenujejo samostojneži samo zato, ker znajo sami brez opore stati.“ — „Ljudski glas“ krtači samostojneže, ker imajo za svojega vodjo staroavstrijskega hauptmana in našim kmetom znanega rekvizitorja Sancina. Imajo prav, da očitajo samostojnim kmeta-hauptmana in rekvizitorja, vendar bi morali poprej gg. sodrugih pregledati svoje lastne vrste, našli bi med socialističnimi glavnimi voditelji v Mariboru same oficirje kakor: Gmeiner, ki je bil navdušen oficir in bil urednik socialističnih listov „Enakost“ in „Volksstimme“, Slanovec, oficir in koroški legijonar, Zorjan, oficir pri obmejnem poveljstvu, ki je zaplenjal kot oficir mariborske liste. Krakomalo samostojni in socialisti so si bratci glede svojih voditeljev, ki so na obeh straneh ne kmetje in ne delavci, ampak oficirji-rekvizitorji pri samostojni; pri socialisti pa oficirji, legijonarji in cenzorji, sedaj pa navdušeni socialistični sodrugji, če iz prepričanja, to je pa drugo vprašanje!

Samostojna in samouprava Slovenije. Samostojni verujejo to, kar liberalci učijo. Ker pa liberalci večkrat menjajo svoje nauke, kakor jim ravno kaže, morajo tudi samostojni tako delati. Pred meseci še liberalci niti slišati niso hoteli o samoupravi in seveda tudi samostojni ne. Ne samo slovenski, ampak hrvaški in srbski listi so poročali, kako je Urek nastopal zoper stranke, ki zahtevajo samoupravo. Ko se je približal čas volitev, so liberalci in za njimi tudi samostojni začeli trditi, da so tudi za samoupravo. Da niso samo Urek, ampak tudi drugi samostojni govorniki bili proti samoupravi, je dokaz samostojni shod v Št. Janžu na Dr. p. dne 15. avgusta t. l. Hudo se je tam Schnuderl „resnicoljubni“ zalehtaval v dr. Korošca ter mu med drugim predbival, da je ustanovil in Ljubljani posebno kolonialno vlado, kakršne nimajo ne Hrvati in ne Srbi. Seveda je zopet izrekel grdo neresnico, ko je dejal, da Hrvatje nimajo posebne vlade, saj vsak političen abecedar ve, da so razen v Ljubljani za Slovenijo še posebne vlade v Zagrebu z banom na čelu za Hrvatsko in Slavonijo, v Dalmaciji in v Sarajevu za Bosno in Hercegovino. Pa kaj je Schnuderl mar za resnico, njemu je vsaka, tudi najbolj neumna laž dobro dšla, samo da lahko z njo hujska zoper duhovnike, Marijine družbe, Kmetiško zvezo. Kdo je nesramni lažnik, g. Schnuderl, kje je politična banda?

Samostojna — pesja vera.

G. urednik! Vi in še marsikdo se trudi, da bi dokazal, da je Samostojna brezverska ali vsaj veri sovražna stranka. Vsa, ki opazuje delovanje Samostojne, ki bere njen v štajercemv smislu in duhu pisan „Kmetijski list“, ki sliši njene govornike, kako lažejo, grdijo in obrekujejo duhovnike, Mar. družbo, papeža, krščanske može in stranke, kako zbirajo v stranki vse kmetiške liberalce in brezverce, kako zagovarjajo liberalno učiteljstvo ter blatijo krščanska misleča učiteljstvo, kako se pajdašijo z dr. Zerjavom in drugimi voditelji brezverstva na Slovenskem, kako se Mermolja norčuje iz nauka o nebesih in spovedi, bi mislil po vsej pravici, da so sedmo točko svojih pravil, na katero točko se tako radi sklicujejo, že takoj v začetku zatajili, da so jo le zaradi lepšega iz hinavščine sprejeli. Kako pa se s tem, kar smo ravnokar navedli, goji verski čut in čisti vero, to je peskrivnost samostojnežev. To skrivnost nam je nekoliko razjasnil Schnuderl, „resnicoljubni ali lažnjivi klukec“, v svojem govoru v Št. Janžu na Dravskem polju dne 15. 8. t. l., ko je rekel: „Očitajo nam, da smo brezverni, jaz pa trdim, da brezvernih ljudi ni, še pes ima vero. Kadar vidi gospodarja, da se oblači v boljše obleko, veselo maha z repom, ker ve, da tola kam šla. Da stoji naša stranka na verskem stališču, potrjuje tudi sedmi člen našega programa, ki čisti vero.“

Zdaj pa veste, g. urednik in cenjeni čitatelji! Zdaj bote razumeli skrivnostno stališče samostojnežev

glede vere. Vedno se napadali duhovnike, pobožnosti, Cerkev, se norčevali iz verskih resnic (Mirmolja), a sendar so vedno trdili, sklicujoč se na sedmo točko pravih, da so verni. Zdaj — po besedah lažnjivega kljucka Schnuderla — nam je vse jasno. Oni so sicer zavrgli krščansko vero, zato se družijo z njenimi največjimi sovražniki, a sprejeli so pasjo vero. To je po njihovem popolnoma logično. Učenci liberalcev so in liberalci („Domovina“ in drugi) jih hvallijo, da so dobri učenci. Liberalci pravijo, da je človek od opice, da je samo bolj imenitna žival. Liberalni učenci samostojci pa grede dalje. Če je človek od živali ali je celo žival, zakaj bi tudi temu primerne vere ne imel. Opica jim je manj znana žival, pa so si izbrali psa, da bi po njegovi povzeli svojo vero. Morebiti so se na to živalco, ki je znana po svoji zvestobi, ozrli tudi zato, ker ravno tako zvesto samostojci ubogajo liberalce in jim služijo. Zdaj tudi razumemo, zakaj samostojci vse, kar po krščanstvu diši: papeža, Marijino družbo, duhovnike in krščansko misleče svetnega stana, krščansko stranko, tako besno z lažmi, obrekovanji napadajo in blatijo, kakor tudi pes oblaja popotnika, naj še tako mirno gre svojo pot. Zdaj nam je Schnuderlov govor v St. Janžu, poln laži in steklih hujskarij, razumljiv. Tako uči pesja vera, saj je sam rekel, da ima pes tudi vero, in je s tem hotel dokazati vernost Samostojne kmetijske stranke. Sreča St. Janž, da je tukaj tajnik Samostojne in agrarni nadzornik Schnuderl, proglasil pesjo vero kot sradno vero Samostojne ter nastopil tu kot njen apostol pod vrhovnim vodstvom Mirmolje, ki bo namesto krščanskih nebes, iz katerih se je večkrat v govoru in v listu norčeval, pripravil slovenskemu ljudstvu pasja nebesa. Pesjo življenje pa ni ravno na najboljšem glasu in ne verjamemo, da bi samostojna pesja vera in samostojna pesja nebesa bila kaj boljša. Zato dvomimo, da bote s to vero pridobili kaj več pristašev. Eno pa ste vendar s tem dosegli, glede vere ste se postavili na samostojno pasjo stališče. Le pazite, da se pride vse skupaj — na psa.

Zopet rekviriranje. Med svetovno vojsko so bili glavni agitatorji sedanje Samostojne najhujši rekviriranci raznih živil, posebej se živine in žita. Rekviriranje jim je prišlo tako v meso in kri, da sedaj mislijo z nasiljem rekvirirati kroglice za svojo stranko. Pa ne bo šlo. Ljudstvo si je delovanje rekviritorjev preveč dobro zapomnilo in kliče: proč z rekviritorji!

Samostojneži so na usta Drogenika v Beogradu izjavili, da so za razredni boj kmetijskega stanu. Tudi se pot je, kakor po navadi, Drogenig drugače govoril, kakor misli on in njegovi pristaši. V „Kmetijskem listu“ beremo več o obrtniških težnjah, kakor o kmetijskih, med kandidati bodo imeli večinoma liberalne obrtnike, krčmarje, mesarje in mešetarje, prave kmete zelo malo. Drogenig in Urek mislita, da zadostuje da se na shodih dereta in v nič devata kmetiško zvezo, na vodilna mesta pri Samostojni pa spravljata le same nekmete, ker šteje Samostojna bore malo zavednih kmetov med svojimi pristaši. Advokat dr. Visenjak, hauptman Saincin, verižnik Kamenssek, mešetarja Drogenig in Mermolja, advokat dr. Florijan Kukovec, krčmar Ivan Lipold, nadučitelj Koebek, „pisar“ Urek, brezposelni šafar Schnuderl, finančar Pirtovšek, advokat dr. Zabukovšek, agitator brez kmetije Novak, jurist Dobnik in železnični uradnik Hoinigg kot voditelji Samostojne so najboljši dokaz, da je Samostojna liberalna, nekmetiška stranka, pribežališče vseh nemškutarjev.

Samostojneži v dveh podobah. Liberalci iz Vrtojbe, general Samostojne Mirmolja, je pri Sv. Križu nad Mariborom radi navzočih pristašev Kmetiške zveze hinavsko zavijal oči in trdil, da ni proti duhovščini, istega dne popoldne na shodu v St. Jurju ob Pesnici, kjer so bili sami bivši stajercijanci navzoči, kateri sovražijo duhovnike radi narodnega dela, pa je krepke udrihal po duhovščini. Mermolja je na isti način „vodil“ na Goriškem liberalno stranko, a temeljito zavozil s svojo politiko tako, da ne upa več domov na Goriško Mešetar Mermolja, ki se nikdar ne prime kmetijskega dela, ampak mešetari in vozari po deželi in vleče tisočake od liberalcev in njih bank, ne da pri nas ničesar dosege. Najboljši dokaz, koliko daje ljudje na njegovo delovanje, je razpad krajevne organizacije Samostojne v Jarenini, v župniji, kjer prebiva Mermolja že kakih 5 let.

Zakaj mora kmetiško ljudstvo biti zoper Samostojno? 1. Zato, ker niso samostojni, ampak odvisni od slovenske demokratske, to je liberalne stranke, 2. Ker capijo moč kmetijskega ljudstva, ki mora biti edino, da si ohrani svoje pravice. 3. Ker nikoli ne napadajo liberalne, oziroma demokratske stranke, pač pa neprenehoma Slovensko ljudsko stranko, ki se je od prvega dne svojega obstanka borila za slovenskega kmeta in mu priborila vse, kar danes ima. 4. Ker si samostojneži niso upali niti v svoj volilni program postaviti resnične samouprave z zakonodajno močjo, ampak megljeno govorijo zgolj o „pokrajinski samo upravi.“ 5. Ker kmetom pridigujejo, da mora kmet voliti same kmete, v resnici pa vodijo Samostojno — „kmetije“ Piro, dr. Zerjav, Jamnik in tako dalje. 6. Ker niso več svojega obstoja za kmeta nič drugega naredili, kakor da so hoteli razbiti Kmetijsko družbo. 7. Ker se družijo z zastopniki kapitala v Jugoslovski demokratični stranki.

Zaščitnik Samostojne je liberalci dr. Zerjav. Kdor ne verjame, mu povemo, da je dr. Zerjav, ko je absolutistično vladal dal Samostojnim za prevoz koruze 40 železniških voz na razpolago, dočim jih niti deželna vlada ni mogla dobiti. Zato pa so tega svojega dobrotnika Samostojni tudi šli pozdravljat 23.

novembra lanskega leta. Samostojna pravi, da hoče „čuvati verski čut v našem ljudstvu.“ Kako hinavske so te besede, kažejo besede njihovega patrona doktor Zerjave v programnem govoru: „Klerikalizem, (to je katoliška Cerkev, Op. ured.), ki ga vodi šef (poglavar) v italijanskem Rimu (to je papež, Op. ured.), bomo preganjali, dokler ga ne poženemo iz Jugoslavije. Treba ga je zatreti.“ Ali mislite, da bo Samostojna branila vero in Cerkev, če jo njen šef (vodja) preganja in hoče zatreti?

Drogenik — kmetijski prijatelj. Leta 1909. se je pustil sedanji glavni govornik Samostojne stranke voliti v odbor Kmetijskega društva v St. Jurju ob južni železnici in je po njegovi izvolitvi „sladkomilo“, kakor je njegova navada, govoril, da bo vse storil, da se društvo povzdigne. G. Drogenig je govoril, mislil pa kot bivši stajercijanec in najhujši sovražnik kmetijske organizacije čisto drugače. Z dvema drugima odbornikoma vred je brez sklepa se je šel k sodišču v Celje in napovedal konkurz društva. Nemški sodniki v Celju so Drogeniga opozarjali, da ni vzroka za konkurs, a on je toliko časa pritiskal in cel dan nadlegoval sodnike, da so se končno udali. Se pri obravnavi so sodniki izjavili, da je konkurs popolnoma nepotreben, da bi lahko zadruga, ako bi le pol leta dobro poslovala, primanjkljaj, ki ni znašal niti 2000 K pokrila. Drogenigu se je šlo zato, ubiti kmetijsko organizacijo in oškodovati zavedne slovenske kmete. Ako bi zadruga naprej delovala, bi lahko sedaj imela, kakor druge zadruge, katere so tudi pred vojno težko izhajale, lepo premoženje in bi kmetom po nizki ceni oddajala kmetijske potrebščine ter uspešno delovala proti blagovnemu oduštvu. Danes se dela Drogenig velikega prijatelja kmeta, ker dobi mastno plačilo za vsak shod in ker mnogo zasluži z razpečavo blaga Ekonoma, v srečo pa je mešetar, kateri gleda le na svoj dobiček.

Polem „Samostojni“ v Framu. Zaveden slovenski kmet iz Framu nam piše: Mislili smo, da bo shod „Samostojne“ dne 24. okt. kaj večjega, a izpadel je slabo. Nekaj naših zavednih mož, nekaj socialistov, a samostojnih pristašev iz Framu — nobenega. Govoril je nek Norak iz Sov. Bistrice, od začetka še precej gladko, a ko so mu od ene strani naši, od druge socialisti začeli mečati njegov naučen govor, je prišel iz tira. Pokazalo se je jasno, da tukajšnje ljudstvo ne mara te nove liberalne stranke. Ko so hoteli voliti krajevni odbor in vabili za pristop, je večina zapustila gostilno, ostalo je le par kmetov iz Planin, učitelja Skrbinšek stari in mladi (seveda „kmeta“) in par navadnih pivcev. Samostojna bi si pač lahko prihranila to pot v Framu ter ostala kar na Planici. Mi bomo pa peskrbeli, da v Framu ne dobi nobenega volilca. Mi ostanemo vsi zvesti naši krščanski ljudski stranki, kmetijski zvezi. Bahače in nerazodoneže pa privoščimo „Samostojni“.

Samostojna proli ženski volilni pravici.

Samostojni vedno trdijo, da je njim samo le za kmetiški stan in njega blagor. Tako govorijo, a delajo velikokrat njemu v škodo. To se je pokazalo zlasti takrat, ko so liberalci in socialni demokratje hoteli dati volilno pravico samo študiranim gospodičam in tovarniškim delavkam, ne pa tudi kmetiškim ženam in dekletom. Kmetiška zveza se je z vso silo potegovala za volilno pravico kmetijskih žen in deklet in vsak, komur je mar, da bi kmet prišel do moči in veljave, bi moral isto storiti. Saj z glasovi kmetije bi se številno kmetijskih glasov podvojilo, kmetiški stan bi s tem dobil dvakrat toliko zastopnikov in torej se enkrat večje moč v državi. In vendar so samostojneži delali na vse kriplje zoper to, da bi ženske dobile volilno pravico. Zakaj pa? Kako je to mogoče, saj bi potem vendar kmet imel večjo moč v državi? Da so bili zoper žensko volilno pravico, je bil vzrok samo to, ker so se bali, da bi ženske volile krščansko misleče može za poslance, ne pa liberalnih samostojnežev. S tem so se izdali, da niso krščanskega, ampak protiverškega mišljenja ter so obenem pokazali, da oni bolj sovražijo vero, kakor ljubijo kmetiški stan; rajši bi izdali kmetiške koristi, rajši bi videli, da bi kmet imel polovico manj zastopnikov, samo da ne bi bilo krščanskih zastopnikov več. To so izdajali kmetijskih koristi, ne pa bojevniki zanje. Sram bi jih moralo biti, ako bi bili sramu zmožni.

Tudi slavni resnicoljub in lažnjivi kljucko Schnuderl se je na shodu v St. Janžu na Dravskem polju dne 15. 8. t. l. ostro izrekel zoper žensko volilno pravico. Ženske namreč malo bolj samostojno mislijo, in se ne bi dale tako od samostojnih lažnjivih kljuckev farbat, kakor mnogi samostojni može! Hotel je celo s sv. pismom dokazati, da ženska nima volilne pravice, ker to pravi: pod oblastjo moža boš. „Vsled tega“, je rekel, „žena ni več kot mož in tudi ne bi smela imeti volilne pravice.“ To vam je modrost! Ker žena ni več kot mož, ne sme voliti. Ubogi samostojni možgani, kaj vse morate prekuhati! Ta Schnuderl bi rad z ženskami delal, kakor so pagani delali, niso jih imeli za enakovredna bitja, njihova igrača so bile, pravice in svobode niso imele. Tako menda uči Schnuderlova pesja vera o pravicah žensk, krščanska govori drugače. Schnuderl se boji zaradi ženske volilne pravice preprirov, ki bi privedli do lo-

žitve zakona. Če ne bo drugih vzrokov (pijančevanje, surovo ravnanje, nezvestoba itd.), potem bodo malo ločilev. Vsak naj drugemu pusti prostost, pa bo mir. Prigovarjati na dobro stran je dolžnost, siliti pa ne, in se tudi ne more. Ali misli Schnuderl, da bi morala žena vsako se tako napačno ali pa zlobno mnenje ali voljo možu ubogati? To bi bilo pesjo razmerje, ne pa krščansko, ali pa človeško. Lepa bodočnost se obeta ženskam pod samostojneži! Kako nežen je g. Schnuderl do žensk, kaže njegov stavek: Ko bi moja žena hotela vplivati na mene, da bi volil po njeni želji, jaz ji dam tako brco, da bi zletela čez Ocean v Ameriko, da bi se nikdar več ne vrnila. Cudovito fino, viteško, zelo samostojno obnašanje. Tako bi se menda poravnala različna mnenja po predpisih pesje Schnuderlove vere in manire. Kaj pa, g. Schnuderl, če bi se stvar zasukala, pa bi vam vaša žena tako brco dala? Ne vem, če bi vas v Ameriki z veseljem sprejeli, ker tam zelo spoštujejo ženske in se jim dali volilno pravico. Morebiti pa bo slovenske kmetiško ljudstvo s samostojci naredilo po vašem receptu ter jim dalo pri volitvah zasluženo — brco!

Socialisti proti veronauku v šoli. Socialni da mokratje so izdali poseben proglas za volitve. V tem proglasu pravijo: „Zahtevamo šolsko reformo (preosnovno), ki naj predvsem osvobodi šolo vseh vplivov cerkve.“ Torej katoliška cerkev nima pri šoli nič več govoriti. Tudi njen služabnik, duhovnik ne sme več v šolo. Kdo jih bo učil veronauk? Otroci tudi ne bodo hodili skupno k sv. zakramentom, ne k sv. maši! Rastli bodo brez vere, brez vzgoje. Posledice za to pa bodo nosili stariši, ki jih bodo otroci še manj ubogali in na stare dni še slabše z njimi ravnali, kakor se zdaj že pogosto godi! Če se bo kakem socialistu na stare dni od otrok slabo godilo, naj se nič ne pritožuje, saj je sam glasoval za stranko, ki hoče wreči veronauk iz šole.

Kmetiške stranke na Hrvaškem. Tudi na Hrvaškem skušajo razni liberalni mogotci pridobiti kmetiško ljudstvo z raznimi kmetijskimi strankami, kakor to pri nas skušajo liberalci s Samostojno kmetijsko stranko. Voditelj Hrvaške ljudske stranke doktor Simrak je na zboru zaupnikov Kmetiške zveze v Ljubljani opisal kmetiške stranke na Hrvaškem tako: Pri nas imamo mnogo kmetijskih strank. Pred tremi dnevi smo dobili še eno novo kmetiško stranko, ki ji načeluje siromašni milijonar in kapitalist dr. Poljak. Ta ustanovitelj stranke pravi, da doslej demokratska stranka (liberalna) ni dosli storila za kmeta, zato se hoče on pobrigati za siromašne seljake. A mi na Hrvaškem vemo, da porabi ta gospod na leto več za parfum za svoje lice, nego mnoge hrvaške vasi za sol (Smeh). Druga „seljačka stranka“ (kmetiška) pri nas je Hrvaška zajednica. Ta stranka misli, da je mogoče reševati razna kmetijska vprašanja, n. pr. vprašanje agrarne reforme na ta način, da gre skupaj z grofom Eltzom, ki ima 33.000 oralov zemlje. Tretja kmetiška stranka pri nas so radičevci. Ta stranka danes sploh ne vodi kmetiške politike, ampak samo državno pravno politiko. Skozi 15 let svojega delovanja ni pokazala nobenega smisla za kako gospodarsko organizacijo med kmeti. Današnja svojo politiko gradi ona na nezadovoljnost širokih mas, ki je po sledica svetovne vojne. Med kmeti širi Radičeva stranka fraze, s katerimi obeča zlato gradove, čeprav dobro ve, da se sedanji položaj hrvaškega kmeta da izboljšati samo z uspešno vstrajnim delom kmetijskega združništva. Spremenljivost Radičev v politiki je znana. Ko so Hrvači leta 1902 in 1903 nasprotovali Srbom, ki so podpirali znanega Khvena Hederwarya, tedaj je radič pisal, da imajo Srbi bolj prav nego Hrvači. Ta čas ni bil on niti Hrvat niti katolik, nego Slovan in vsekrščan. Leta 1913, ko so Hrvači streljali na bana Cuvaja in Skrlca, je napisal knjigo, v kateri jih odvrča od atentata in revolucije in jim priporoča pot postavnosti. Leta 1914 je spesnil novo habšburško himno. Hrvaška kmetiška zveza je danes edina, ki vodi res kmetiško politiko, ne s frazami, ampak v prepričanju, da je mogoče priti do politične svobode samo preko prosvete in gospodarske svobode.

Tedenske novice.

Pozor bralci! Danes priobčujemo članek o osebni dohodnini. Opozarjamo na njega vse naše pristaše, posebno pa še agitatorje, ker vsebuje mnogo gradiva za volilni boj in je dokaz, kako vstrajna je naša stranka v obrambi ljudskih koristi in kako težavna je ta borba.

Viničarji Slovenskih goric, pozor! Da začnemo končno s prav resnim delom zaboljšanje težavnega viničarskega življenja, pridite vsi na vsi čarški shod, ki bo v nedeljo 14. novembra 1920 po rani sv. maši (ob 1/2 9) v telovadnici narodne šole v Ljutomeru. Poročali bodo viničarski zastopniki in naši delavski kandidati iz Maribora o vseh važnih viničarskih zadevah in zahtevah. Nikogar ne sme manjkati, ki si hoče priboriti v pošteno viničarski organizaciji boljše mesto v človeški družbi! Viničarji, vsi v enotno viničarsko organ zacio! Vabi Vas Vaša „Viničarska zveza“.

V Celju se bo vršil v nedeljo, dne 7. t. m. gospodarski shod, na katerem se bodo določile nove cene mleku. S sedanjo ceno pač ne more izhajati nobeden kmet, ko trgovci najhujnejšim